

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

ESITYS RISKIANALYYSIN PROSESSIKUVAUKSEKSI

Loppuraportti,
Pelastustoimen uudistushanke /
Riskianalyysityöryhmä

23.11.2018

Riskianalyysityöryhmän esitys riskianalyysin prosessikuvaukseksi

Sisäministeriö asetti 15.12.2015 sisäministeriön pelastusosaston ja pelastuslaitosten yhteisen pelastustoimen uudistushankkeen, jonka tavoitteena on varmistaa asiakkaan turvallisuustason säilyminen toimintaympäristön muuttuessa haasteellisemmaksi. Yksi pelastustoimen uudistushankkeen työryhmistä on riskianalyysityöryhmä, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa ja tehostaa pelastuslaitosten riskianalyysityötä. Riskianalyysityöryhmän tehtävänä oli muun muassa valmistella ehdotus prosessiksi, jonka mukaisesti voidaan jatkossa yhdessä kehittää ja valmistella pelastustoimen kansallista ja alueellisia riskianalyysejä.

Tässä dokumentissa on kuvattu riskianalyysityöryhmän esitys siitä, mitä pelastustoimen valtakunnallinen toimintaympäristön arviointi ja pelastuslaitoksissa tehtävät riskianalyysit voisivat pitää sisällään, miten ne liittyvät kansalliseen riskiarvioon, yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan, pelastustoimen strategiaan ja muihin keskeisiin prosesseihin ja strategioihin, sekä miten riskianalyysin valmistelu liittyy muihin pelastuslaitoksen prosesseihin.

Pelastustoimen valtakunnallinen toimintaympäristön arviointi

Pelastustoimen valtakunnallinen toimintaympäristön arviointi koostuu kahdesta kokonaisuudesta: varsinaisesta *toimintaympäristön arvioinnista* sekä ajantasaisen valtakunnallisen *tilasto- ja paikkatietoaineiston* ylläpidosta.

Pelastustoimen valtakunnallinen toimintaympäristön arviointi tehdään sisäministeriön johdolla ja siinä arvioidaan pelastustoimen nykytilaa, tulevaisuuden näkymiä ja niihin vaikuttavia muutosvoimia valtakunnallisella tasolla.

Arvioinnissa pelastustoimen kokonaisuutta peilataan kansallisen turvallisuuden kannalta keskeisiin strategioihin, asiantuntija-arvioihin ja muihin asiakirjoihin. Näihin lukeutuvat muun muassa hallituksen strateginen ohjelma, sisäisen turvallisuuden strategia, sisäisen turvallisuuden selonteko, pelastustoimen strategia, yhteiskunnan turvallisuusstrategia ja kansallinen riskinarvio.

Pelastustoimen valtakunnallisessa toimintaympäristön arvioinnissa tarkastellaan erityisesti seuraavia kysymyksiä:

- Mitkä ovat tärkeimmät yhteiskunnan jatkuvuudenhallintaan ja häiriöttömään toimintaan liittyvät uhkamallit pelastustoimen kannalta?
- Mitkä ovat tärkeimmät pelastustoimen toimintaedellytyksiin vaikuttavat muutostekijät ja trendit?
- Mitkä ovat tärkeimmät pelastustoimen huoltovarmuuteen ja jatkuvuudenhallintaan vaikuttavat muutostekijät ja trendit?
- Millaisia pelastustoimeen vaikuttavia trendejä ja muutostekijöitä on havaittavissa vertailumaissa?

23.11.2018

- Mitkä ovat tärkeimmät onnettomuusriskeihin vaikuttavat muutostekijät ja trendit?
- Mitkä ovat tärkeimmät pelastustoimen suorituskykyyn ja osaamiseen vaikuttavat muutostekijät ja trendit?
- Mitkä kansallisessa riskinarviossa ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa käsitellyt riskit ja uhkamallit ovat keskeisiä erityisesti pelastustoimen kannalta? Puuttuuko niistä jotain oleellista pelastustoimen näkökulmasta?

Toimintaympäristön ja onnettomuusriskien trendien ja muutosten ennakointi laaditaan esimerkiksi viiden vuoden kaudeksi eteenpäin, jolloin ennakoinnin aikajänne ylittää pelastuslaitosten palvelutasopäätösten yli.

Toimintaympäristön arvioinnissa on keskeistä osallistaa pelastuslaitokset, Pelastusopisto, järjestöt sekä yhteistyöviranomaiset ja muut hallinnonalat. Tämä on tärkeää, jottei valtakunnallinen kokonaiskuva rakennu ainoastaan ylhäältä päin, vaan siihen saadaan syötteitä myös alueelliselta tasolta pelastuslaitoksilta ja muilta toimijoilta kentällä.

Toimintaympäristön arvioinnista koostetaan määrävälein päivitettävä valtakunnallinen yhteenveto, jota hyödynnetään pelastuslaitosten riskianalyysien pohjana. Yhteenveto muodostaa pelastustoimen yhteisen näkemyksen kansallisen tason ja pelastustoimen alueiden rajat ylittävistä onnettomuusriskeistä sekä laajasti yhteiskuntaan ja pelastustoimeen vaikuttavista muutostekijöistä.

Toimintaympäristön arvioinnissa hyödynnetään myös ajantasaista pelastustoimen valtakunnallista tilasto- ja paikkatietoaineistoa.

Pelastustoimen valtakunnallinen tilasto- ja paikkatietoaineisto

Pelastustoimen riskiarvio, suunnittelu, seuranta, tutkimus ja kehitystoiminta pohjautuvat jatkossa pelastustoimen valtakunnalliseen tilasto- ja paikkatietoaineistoon, johon on koottu valtakunnallisiin tietoaaineistoihin pohjautuvia valmiita tilasto- ja paikkatietoaineistoja valtakunnallisesti, pelastustoimen alueittain ja riskiarvion alueyksiköittäin (esim. riskiruutu).

Aineiston jakelua, hyödyntämistä ja esittämistä varten tarvitaan alusta, jossa on eri tasolle tuotettujen ajantasaisten tilasto- ja paikkatietoanalyysien lisäksi valittavissa monipuolisesti erilaisia karttatasoja ja näkymiä ja mahdollista tehdä itse aineistoon hakuja ja kevyitä tilasto- ja paikkatietoanalyyssejä.

Hyödynnettäviä valtakunnallisista tietoaaineistoja ovat muun muassa pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot (nykyinen Pronto), sekä esimerkiksi Tilastokeskuksen, Väestörekisterikeskuksen, Maanmittauslaitoksen, Liikenneviraston ja Suomen ympäristökeskuksen koostamat ja tuottamat aineistot.

Tuleva pelastustoimen yhteinen RTA-sovellus (Raportointi/Tilastointi/Analysointi) voisi toimia kyseisenä alustana. Erotuksena nykyisen Pronto-järjestelmän ominaisuuksiin

23.11.2018

alustan olisi kuitenkin mahdollistettava huomattavasti Prontoa monipuolisempia raportointi- ja analyysitoiminnallisuuksia erityisesti paikkatietoaineistojen ja paikkatietomuotoon jalostettavien tilastoaineistojen osalta (esimerkiksi riskiruuuittaiset tarkastelut onnettomuuksien lukumäärästä ja onnettomuusprofiilista, onnettomuusvahingoista, laskennallisista riskeistä, tavoitettavuudesta).

Vaikka suuri osa raportoitavista muuttujista ja analyyseista saadaan automatisoitua, alustan ylläpito ja tietoaaineistojen jalostaminen pelastustoimen tarpeisiin vaativat resursseja ja nämä toimenpiteet on tehokkainta tehdä keskitetysti.¹ Yhdenmukaisin kriteerein jalostetut aineistot ja yhdenmukaisin menetelmin laaditut analyysit parantavat pelastuslaitosten riskianalyysityön laatua ja vähentävät pelastuslaitoksissa tehtävää päällekkäistä työtä.

Sisäministeriö vastaa alustan järjestämisestä ja neuvotteluista aineistoa tuottavien yhteistyötahojen kanssa. Pelastustoimen valtakunnallista tilasto- ja paikkatietoaineistoa hyödynnetään muun muassa pelastustoimen valtakunnallisessa toimintaympäristön arvioinnissa, pelastuslaitosten tekemässä riskianalyysityössä, pelastustoimen palvelutason ja toiminnan suunnittelussa ja seurannassa, sekä pelastusalan tutkimuksessa ja kehittämistyössä.

Pelastuslaitoksen riskianalyysiprosessi

Riskianalyysityöryhmän esitys pelastuslaitoksen riskianalyysin prosessiksi on esitetty tämän asiakirjan liitteenä olevassa prosessikuvauksessa. Prosessin eri vaiheiden sisältöä on kuvattu tarkemmin sanallisesti jäljempänä. Tässä yhteydessä on otettu soveltuvin osin kantaa myös yhteiseen pelastuslaitosten riskianalyysin sisältömalliin. Riskianalyysityöryhmä esittää kuitenkin, että tarkempi esitys pelastuslaitoksen riskianalyysin sisältömalliksi laaditaan myöhemmin hyödyntäen valmisteilla olevaa Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistä riskianalyysia.

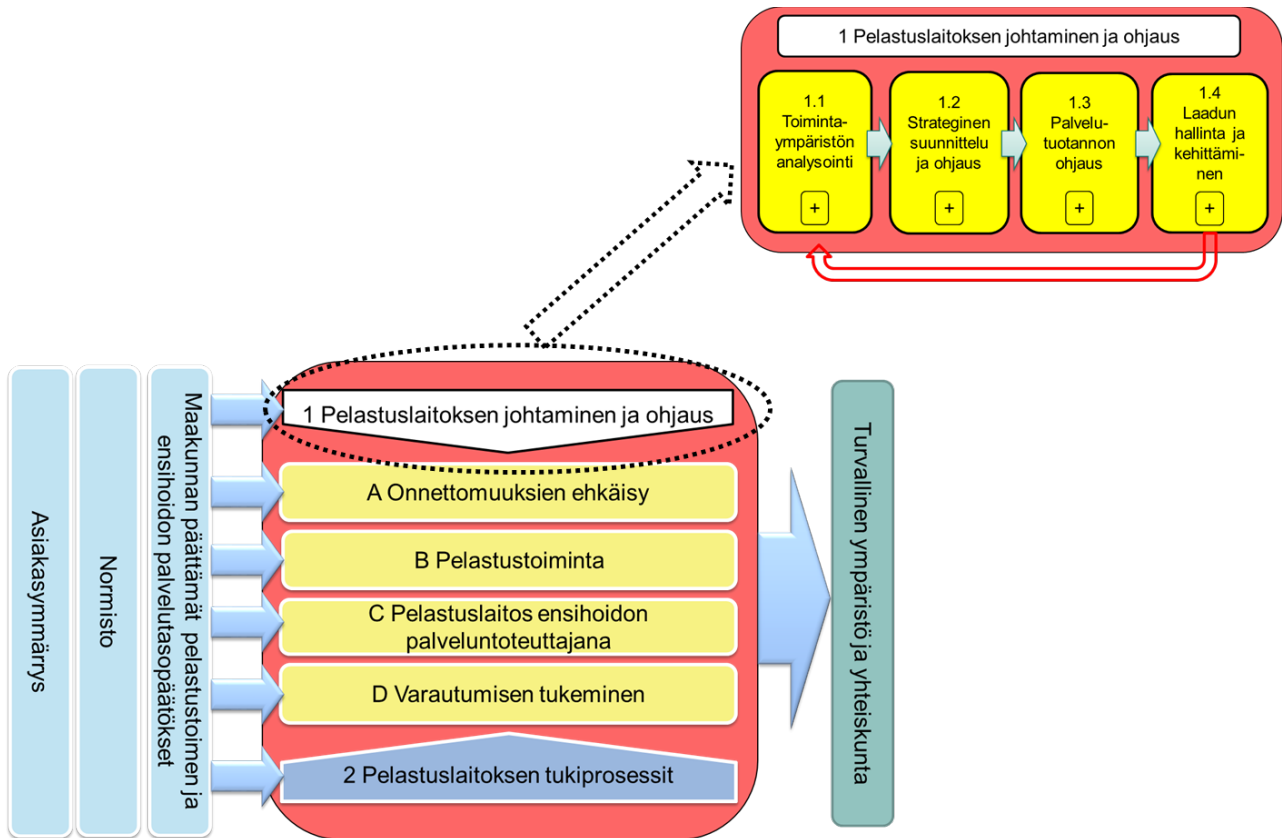
Riskianalyysi osana pelastuslaitoksen prosesseja

Tässä esitetty prosessikuvaus liittyy muihin pelastuslaitoksen prosessit -työryhmän kuvaamiin prosesseihin osana pelastuslaitoksen ydinprosessia 1 (Pelastuslaitoksen johtaminen ja ohjaus) ja tarkemmin sen osaprosessia 1.1 (Toimintaympäristön analyysi), kuva 1.

---

¹ Esimerkiksi riskiruuutujen riskiluokan määräytymisen taustalla oleva laskennallinen riskitaso perustuu riskiruuuden kerrosalaan, vakituisen väestön määrään ja niiden yhteisvaikutukseen. Väestömäärän, kerrosalan ja laskennallisen riskitason sisältävä riskiruuuaineisto tuotetaan keskitetysti ja on koko pelastustoimen käytössä. Väestön määrän vaihtelua esimerkiksi työpaikkavaltaisilla alueilla pystyttäisiin kuitenkin jo nykytilanteessa arvioimaan dynaamisemmin huomioimalla Tilastokeskuksen tuottama työmatka-aineisto. Pelastuslaitokset voivat saada aineiston käyttöönsä Tilastokeskukselta, yleistää sen 1 km riskiruuudukoon ja tuottaa näin ollen vakituisen väestön lisäksi arvion päiväväestön määrästä alueellaan riskiruuuittain. Tämä vaatii kuitenkin pelastuslaitoksen henkilökunnalta tilasto- ja paikkatieto-osaamista ja resursseja aineiston jalostamiseen, eivätkä useimmat pelastuslaitokset hyödynnä kyseistä aineistoa.

23.11.2018

Kuva 1. Kuvassa on alhaalla vasemmalla esitetty pelastuslaitosten prosessikartta (taso 1) ja oikealla ylhäällä pelastuslaitoksen johtamisen ja ohjauksen osaprosessit (taso 2).

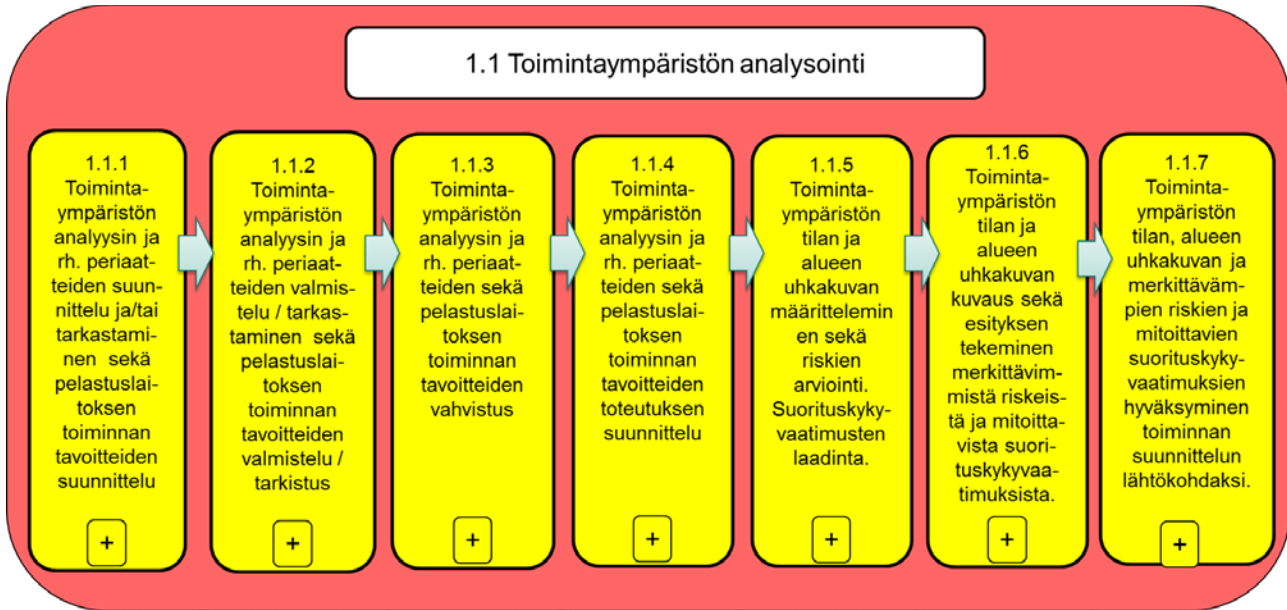
Prosessityöryhmän väliraportin (Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 1/2018) mukaan toimintaympäristön analyysin osaprosessissa tuotetaan tietoa pelastuslaitoksen uhkakuvista, toimintaympäristöstä ja merkittävimmistä sisäisistä ja ulkoisista riskeistä sekä päätetään suunnitelmasta riskien poistamiseksi tai pienentämiseksi siedettävälle tasolle.

Toimintaympäristön analyysin pohjalta määritellään ylimmän tason - pelastuslaitoksen - suorituskykyvaatimukset ja suunnitelma suorituskyvyn rakentamiseksi riittävälle tasolle. Tuotettua tietoa hyödynnetään mm. palvelutasopäätöksen ja pelastuslaitoksen toimintasuunnitelman valmistelussa.

Toimintaympäristöllä tarkoitetaan yhteistyön toteutumiseen olennaisesti vaikuttavia poliittisia, yhteiskunnallisia, lainsäädännöllisiä, taloudellisia, kulttuurisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä tekijöitä. Nämä tekijät on otettava huomioon, kun yhteistyötä suunnitellaan, jotta se istuu järkevästi toimintaympäristöönsä ja pohjautuu paikalliseen todellisuuteen ja vallitseviin olosuhteisiin.

Tähän kokonaisuuteen asemoituna pelastuslaitoksen riskianalyysin prosessikuvaus voidaan sijoittaa tarkennettuna työnkulkuna osaprosessin kohtien 1.1.5 ja 1.1.6 välille, kuva 2.

23.11.2018

Kuva 2. Toimintaympäristön analysointi prosessin kulku on hahmoteltu muodostuvan seitsemästä vaiheesta (taso 3). Liitteessä 1 on uimaradoilla esitetty tarkempi kuvaus, jossa riskianalyysin prosessikuvauksella (taso 4) on tarkennettu kohtaa 1.1.5.

Osaprosessin 1.1 (Toimintaympäristön analyysi) lopputuotteena syntyvät Toimintaympäristön tila ja alueen uhakuva, sekä merkittävimmät riskit ja mitoitettavat suorituskykyvaatimukset. Näiden perusteella toteutetaan osaprosessia 1.2 (Strateginen ohjaus ja suunnittelu), joka pitää sisällään riskienhallinnan ja toiminnan suunnittelun sekä palvelutasopäätöksen valmistelun.

Liittymäpinta erikseen määriteltävään pelastuslaitoksen poikkeusolojen riskianalyysiprosessiin on esitetty osana liitteessä 1 esitettyä prosessikaaviota.

Pelastuslaitoksen riskianalyysin liittyminen kansalliseen ja alueelliseen riskiarviointiin

Alueellinen riskiarvio laaditaan pelastustoimen johdolla osana sisäministeriön koordinoimaa kansallista riskiarviota. Tavoitteena on, että kansallisessa riskiarviossa määritetään kansallisesti merkittävät riskit, joita ei tarvitse alueellisella tasolla arvioida uudelleen. Alueellisen tason riskiarviossa on tarkoituksena keskittyä sellaisiin alueellisesti merkittäviin riskeihin, joiden hallitseminen edellyttää normaalista poikkeavaa toimintaa ja joiden vaikutukset alueellisella tasolla toteutuessaan aiheuttavat merkittäviä alueellisia vaikutuksia.

Alueellinen riskiarvio laaditaan poikkihallinnollisessa yhteistyössä, johon osallistuvat pelastuslaitoksen lisäksi alueen kunnat, yhteistyöviranomaiset, elinkeinoelämä ja järjestöt. Alueellisessa riskiarviossa tunnistetaan ja arvioidaan alueen kannalta merkittävät, sille tyypilliset tai mahdolliset uhkat ja häiriötilanteet. Tarkoitus ei ole tunnistaa ja listata tyhjentävästi kaikkia kuviteltavissa olevia onnettomuus- ja häiriötilanteita, vaan käsitellä valittujen esimerkkien kautta alueen toimijoille

23.11.2018

yhteisesti merkittävimpiä uhkia, joiden hallitseminen edellyttää normaalista poikkeavaa toimintaa ja jotka aiheuttavat merkittäviä alueellisia vaikutuksia toteutuessaan.

Kun alueellisesti merkittävät uhat ja häiriötilanteet on tunnistettu, laaditaan seuraavaksi niitä konkretisoivat sanalliset skenaariot kansallisen ohjeistuksen mukaisesti. Laadittujen uhkaskenaarioiden todennäköisyys, seurausvaikutukset ja luotettavuudet arvioidaan kansallisen riskiarvion menetelmän mukaisesti.

Tarkoitus on, että alueellista riskiarviota hyödynnetään alueen toimijoiden varautumisessa yhtenä lähtökohtana kansallisen riskiarvion ohella. Nämä muodostavat valtakunnallisen riskiarvioinnin kokonaisuuden, jossa merkittävimmät riskit on tunnistettu ja arvioitu poikkihallinnollisesti.

Kansallinen ja alueellinen riskiarvio toimivat näin ollen yhteisenä pohjana myös pelastuslaitoksen riskianalyysille ja poikkeusolojen riskianalyysille. Pelastuslaitoksen riskianalyysia voidaan kuitenkin päivittää useammin kuin kansallista tai alueellista riskiarviota. Mikäli pelastustoimeen saadaan valtakunnallinen, ajantasaisesti päivitettävä yhteinen tilasto- ja paikkatietoaineisto ja alusta, pystytään riskianalyysin dynaamisimpia osia (kuten päivittäisten onnettomuuksien lukumäärän, onnettomuusvahinkojen ja toimintavalmiuden seuranta) päivittämään tarvittaessa esimerkiksi useita kertoja vuodessa.

Riskianalyysiprosessin eri vaiheiden kuvaukset

Riskianalyysin prosessikuvaus on esitetty liitteessä 1.

1.1.5 A – Alueen perustietojen selvittäminen

Alueen perustietojen selvittäminen on yhteinen työvaihe poikkeusolojen riskianalyysin kanssa. Työssä hyödynnetään pohjana pelastustoimen valtakunnallista toimintaympäristön arviointia ja pelastustoimen valtakunnallisia tilasto- ja paikkatietoaineistoja.

Lisäksi hyödynnetään maakunnallisia, seudullisia ja kuntien tietoaineistoja muun muassa rakennuskannasta, liikenteestä, väestöstä ja väestöennusteista sekä rakenteilla ja suunnitteilla olevista kohteista ja alueista.

Työvaiheen tuloksena alueelta on kartoitettu ja koottu esimerkiksi seuraavia asioita alla listattuja. Ne aineistot, jotka voitaisiin tuottaa, jakaa ja ylläpitää keskitetysti pelastustoimen valtakunnallisessa tilasto- ja paikkatietoaineistossa, on merkitty listaan asteriskilla (*).

Väestö

- Väestön kokonaismäärä ja väestön tiheys riskiruuduittain *
- Väestön ikärakenne, ikääntyneiden asukkaiden osuus ja määrä riskiruuduittain *

23.11.2018

- Työpaikkojen määrä riskiruuduittain *
- Arvio alueen päiväväestöstä riskiruuduittain (huomioi asuinpaikat ja työmatkaliikenteen ruudusta toiseen) *
- Ennakoitu väestökehitys ja väestöennusteet alueittain (jos saatavilla)
- Kielijakauma *

Rakennettu ympäristö

- Kerrosala riskiruuduittain (kokonaiskerrosala + jaoteltuna karkeasti käyttötarkoituksen mukaan) *
- Suunnitteilla ja rakenteilla olevat alueet

1.1.5 B – Toimintaympäristöön vaikuttavien muutosvoimien arviointi

Toimintaympäristöön vaikuttavien muutosvoimien arvioinnin pohjana hyödynnetään pelastustoimen valtakunnallista toimintaympäristön arviointia. Valtakunnallisesti tunnistettujen muutosvoimien lisäksi voidaan tunnistaa myös alueellisesti vaikuttavia muutosvoimia. Arvioinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi PESTEL-arviointikehikkoa, jossa toimintaympäristöön vaikuttavia muutostekijöitä arvioidaan kuudesta eri näkökulmasta: poliittinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen, teknologinen, ekologinen ja lainsäädännön näkökulma. Tässä työssä voidaan hyödyntää pelastuslaitoksen henkilöstön lisäksi esimerkiksi alueellisen riskiarvion laativaa poikkihallinnollista työryhmää.

Työvaiheen tuloksena syntyy koonti keskeisimmistä pelastuslaitoksen toimintaympäristöön vaikuttavista muutosvoimista ja arvio niiden vaikutuksista pelastuslaitoksen toimintaan.

1.1.5 C – Alueellisten erityispiirteiden ja riskikohteiden arviointi

Alueellinen riskiarvio toimii yhtenä pohjana pelastuslaitoksen riskiarviolle, mutta se ei ole riittävän tarkka palvelutason ja toiminnan suunnittelun pohjaksi. Alueelliseen riskiarvioon pohjautuen arvioidaan tarkemmin pelastustoimen näkökulmasta alueen erityispiirteitä ja erityisiä riskikohteita. Näihin lukeutuvat muun muassa alueen kriittisen infrastruktuurin ja toimintojen selvittäminen, muut alueen erityiset riskikohteet sekä alueelle ominaiset onnettomuusriskit (ml. suuret tapahtumat ja sesonkiriskit).

Työvaiheen tuloksena on muodostettu kokonaiskuva esimerkiksi alla listatuista teemoista. Tietoaineistoja kootessa, käsitellessä ja säilytettäessä on otettava asianmukaisesti huomioon eri aineistojen tietosuojavaatimukset.

Kriittinen infrastruktuuri ja kriittiset toimijat

- Voimalaitokset, energiahuollon kohteet ja rakenteet
- Vesihuollon kohteet ja rakenteet
- Suunnitteilla ja rakenteilla olevat merkittävät kohteet

23.11.2018

- Merkittävät hoitolaitokset ja sairaalat, poistumisturvallisuusselvitysvelvolliset kohteet
- Tuotantolaitokset, teollisuusalueet, kaivosalueet
- TUKESin valvomat kohteet (lupakohteet, toimintaperiaatelaitokset, turvallisuusselvityslaitokset)
- UPS-velvolliset kohteet
- SEVESO-kohteet
- Puolustusvoimien alueet ja kohteet
- Valtionhallinnon merkittävät kohteet

Rakennettu ympäristö

- Poikkeuksellisen monimuotoiset tai laajat rakennetut kohteet, ml. laajat maanalaiset rakenteet ja korkea rakentaminen

Liikenne

- Keskeiset liikenneväylät ja liikenteen solmukohdat, liikennevirrat, raskaan liikenteen ja vaarallisten aineiden kuljetusreitit, suunnitteilla ja rakenteilla olevat keskeiset liikennehankkeet
- Satamat ja keskeiset meri- ja vesiliikenteen väylät
- Lentoasemat

Ympäristö

- Luontoarvoiltaan arvokkaat alueet
- Pohjavesialueet
- Tulvariskialueet ja tulvarakenteet
- Arvokas kulttuuriomaisuus

Merkittävimmät yleisötapahtumat ja mahdolliset sesonkiriskit

Muut alueen erityispiirteet, -kohteet tai alueella harjoitettava toiminta, joka tulee huomioida pelastuslaitoksen riskienhallinnassa

1.1.5 D – Onnettomuusuhkien, riskien ja –vahinkojen arviointi

Alueen toimintaympäristöstä aiheutuvien onnettomuusuhkien ja riskien arviointi tehdään muun muassa alueen onnettomuuskehityksen, pelastustoimen tehtäväprofiilin, toteutuneiden vahinkojen kehityksen ja laskennallisten riskien perusteella. Päivittäisten onnettomuuksien osalta hyödynnetään pelastustoimen valtakunnallisia tilasto- ja paikkatietoaineistoja. Harvinaisempien tilanteiden, kuten suuronnettomuuksien ja normaaliolojen häiriötilanteiden osalta tukeudutaan muun muassa alueelliseen riskiarviointiin, sekä yhteistyöviranomaisien laatimiin uhkamalleihin ja asiantuntija-arvioihin.

Työvaiheen tuloksena on arvioitu seuraavat asiat:

23.11.2018

- Päivittäisten onnettomuuksien riskien arviointi: tapahtuneet ja ennakoitavissa olevat muutokset päivittäisten onnettomuuksien määrässä ja onnettomuusprofiilissa sekä onnettomuuksien syissä *
- Toteutuneet onnettomuusmäärät riskiruuduittain (kiireelliset tehtävät, riskiluokan määrittävät onnettomuudet, tehtävätyypeittäin), huomioiden myös ajallinen vaihtelu *
- Onnettomuusvahinkojen kehitys (vakavat henkilövahingot, rakennuspalovahingot) *
- Onnettomuusvahinkojen jakautuminen alueellisesti *
- Laskennalliset onnettomuusriskit (ml. omaisuusvahingot rakennuspaloissa, henkilövahingot asuinrakennuspaloissa, henkilövahingot tieliikenneonnettomuuksissa) *
- Alueelle ominaiset suuronnettomuusriskit ja mahdolliset sesonkiriskit

1.1.5 E – Riskienhallinnan keinot: suorituskykyvaatimusten laadinta ydinprosesseittain

Kartoitettujen onnettomuusriskien perusteella laaditaan suorituskykyvaatimukset pelastuslaitoksen palveluille. Nämä laaditaan prosessityöryhmän laatiman jäsenyyksen mukaisesti kuvan 1 ydinprosesseittain (A onnettomuuksien ehkäisy, B pelastustoiminta, C pelastuslaitos ensihoidon palveluntoteuttajana ja D varautumisen tukeminen). Suorituskykyvaatimukset laaditaan tässä yhteydessä varsin yleisellä - koko pelastuslaitoksen suorituskyvyn - tasolla. Tarkemman tason (esim. paloasema tai yksikkötasoisten) suorituskykyvaatimusten suunnittelu on osa yksityiskohtaisempaa ydinprosessien A-D osaprosessien toiminnan suunnittelua.

Työvaiheen tuloksena muodostuu mm. näkemys pelastuslaitoksen riskienhallinnan suorituskykyvaatimuksista, esim.

- Neliökilometrin kokoisista riskiruuduista (riskiluokat I - IV) muodostuva pelastuslaitoksen toimialueen kartta

1.1.5 F – Riskienhallinnan keinot: arviointi suhteessa suorituskykyvaatimukseen

Riskienhallinnan keinojen arvioinnissa huomioidaan myös yhteistyössä muiden viranomaisten, toimialojen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa toteuttavat riskienhallinnan keinot ja näistä muodostuva suorituskyky. Arviointi tehdään yhteistyössä em. yhteistyötahojen kanssa. Riskienhallintakeinot arvioidaan suhteessa laadittuihin suorituskykyvaatimukseen (eli vastaako riskienhallinnan suorituskyky toimintaympäristön mukaisia vaatimuksia).

Työvaiheen tuloksena on muodostettu arvio siitä, vastaako pelastuslaitoksen riskienhallinnan suorituskyky toimintaympäristöstä johdettuja suorituskykyvaatimuksia. Jatkotyöskentelyssä arviointimenetelmä voidaan kuvattava tarkemmin.

23.11.2018

Tässä esityksessä riskianalyysiprosessi on kuvattu yhtenä ketjuna, joka sijoittuu osaprosessin 1.1 Toimintaympäristöanalyysin kohtaan 1.1.5. Jatkotyöskentelyssä tulisi tarkastella osaprosessien 1.1 Toimintaympäristön analysointi ja 1.2 Strateginen suunnittelu ja ohjaus rakennetta, sillä prosessityölle on luonteenomaista ylemmän tasojen prosessien tarkentaminen, kun on saatu tehtyä ensimmäinen versio alemman tasojen (3 tai 4) prosesseista.

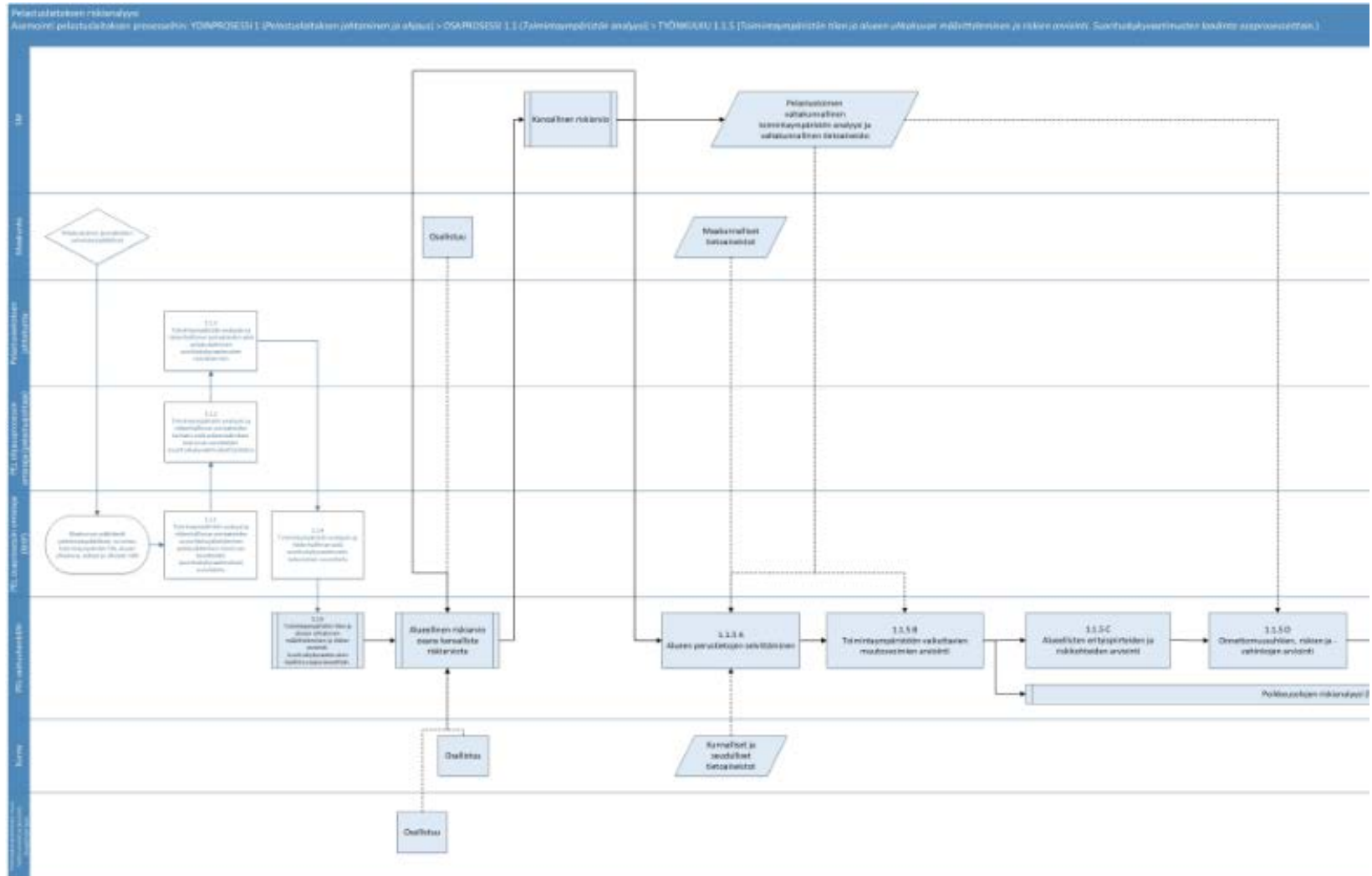
Esimerkiksi tässä kohtaan 1.1.5 F sijoitettu riskienhallinnan keinot voitaisiin sijoittaa myös osaprosessin 1.2 Strateginen suunnittelu ja ohjaus kohtaan 1.2.2 Riskienhallinta ja toiminnan suunnittelu. Prosessit eivät ole koskaan lopullisesti valmiita, vaan niitä tulee aina tarvittaessa tarkentaa.

1.1.5 G – Normaaliolojen ja poikkeusolojen riskiarvioiden yhteensovittaminen

Pelastuslaitoksen normaaliolojen ja poikkeusolojen riskianalyysien yhteensopivuus tulee varmistaa koko prosessin aikana. Tämän varmistamiseksi riskinarviot perustuvat yhteiseen alueen perustietojen kartoitukseen, yhdessä sovittuihin sisällöllisiin rajauksiin ja säännölliseen yhteydenpitoon prosessien kesken. Loppuvaiheessa sisältöjen yhteensopivuus tarkistetaan vielä järjestelmällisesti niin, että päällekkäisyyttä on mahdollisimman vähän, jatkuvuudenhallinta ja eri mittakaavaisten riskien jatkumo on katettu suunnitellussa laajuudessa ja riittävällä tarkkuudella.

23.11.2018

Liite 1. Pelastuslaitoksen riskianalyysin asemointi pelastuslaitoksen prosesseihin

23.11.2018

